

تورش تحقیق و برنامه: نامه به سردبیر

Research-agenda Bias: letters to the editor

سردبیر محترم

مقایسه با کشورهای با درآمد بالا، ناهماهنگی بین تلاش‌های پژوهشی و نیازهای بهداشتی در مناطق با درآمد پایین وجود دارد.^۱ این شکاف زمانی بیشتر مورد توجه قرار می‌گیرد که بار بیماری‌های عفونی و اختلالات نوزادان در آسیای جنوب شرقی (کشورهای با درآمد پایین) و بیماری‌های قلبی-عروقی در اروپای شرقی و آسیای مرکزی (کشورهای با درآمد بالا) بیشتر بوده است، که آیا تخصیص منابع در تحقیقات بالینی از طریق انجام آزمایش‌های تصادفی کنترل شده با نیازهای بهداشت عمومی مطابقت دارد یا نه؟

چنین تورش هم‌انگونه که گزارش شد در مثال اول نشانگر تأثیر یک عامل مادی و منفعت طلب در جریان شکل‌گیری مطالعات است، این عامل مادی می‌تواند شرکت‌های دارویی درگیر در مقاله باشند که عملاً پایان دادن به مصرف دارو برای آنها منفعتی ندارد و نباید در مطالعات استفاده شود، اما این تورش در مثال دوم بیان‌کننده این موضوع است که سرمایه‌گذاری در تحقیقات سلامت به خوبی و متناسب با بار بیماری‌ها نیست و تأکید و اصرار بر نظرات پژوهشگر و سودجویان جدا از واقعیت‌های جامعه می‌باشد.

حدیث براتی^۱، مسعود محمدی^{۲*}

۱- گروه اپیدمیولوژی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران، ایران.

1- Department of Epidemiology, School of Health, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran.

۲- گروه پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه، کرمانشاه، ایران.

2- Department of Nursing, School of Nursing and Midwifery, Kermanshah University of Medical Sciences, Kermanshah, Iran.

* نویسنده مسئول: کرمانشاه، میدان ایثار، دانشکده پرستاری و مامایی.

Corresponding author: School of Nursing and Midwifery, Isar Sq., Kermanshah, Iran.

E-mail: masoud.mohammadi1989@yahoo.com

تلفن: ۰۸۳-۳۴۲۷۶۱۸

نوشتن یک مقاله در جوامع علمی به منظور بررسی یک مشکل و ارایه توجهات بیشتر برای آن و ارایه راه حل آن می‌باشد. چنین وضعیتی بسیار اخلاقی است، اما هنگامی که یک مقاله در جهت حل مشکلی نباشد و خود به‌دنبال ایجاد مشکل و تبیین‌کننده مشکلی جدید جهت بزرگ‌نمایی از آن مشکل به‌منظور تأمین منافع عده‌ای خاص باشد آنگاه نه تنها مطالعه و مقاله نگارش یافته جنبه‌های اخلاقی نداشته بلکه موجبات اتلاف منابع و گمراهی جوامع علمی خواهد شد. تورش تحقیق-برنامه (Research-agenda bias) مفهوم تازه‌ای است که می‌تواند جریان شکل‌گیری و نگارش مقالات را تحت تأثیر قرار دهد. این تورش می‌تواند منعکس‌کننده بی‌توجهی چشمگیر به چالش‌های مربوط به مراقبت‌های بهداشتی و بیان‌کننده جریان مخفی تأثیر منابع مالی و نظرات پژوهشگران بر نگارش مقالات باشد و در کمترین تأثیر خود می‌تواند نگرش پژوهشگر و تفکر او بر اهمیت یک موضوع و نگارش مقاله را تحت تأثیر قرار دهد. ارایه‌ی مثال‌هایی می‌تواند مفهوم را بازتر کند.^۱

Andre Knottnerus و همکاران در مطالعه خود گزارش دادند که با

بررسی پایگاه داده Cochrane (پایگاه معتبر مقالات مرور سیستماتیک) در ۷ آوریل ۲۰۱۸، از حدود ۷۵۰۰ مقاله مروری سیستماتیک ۳۱ مقاله اثرات قطع مصرف دارو را مورد بررسی قرار داده و در مقابل هزاران مقاله وجود دارد که اثربخشی شروع یا تجویز یک داروی جدید را مورد بررسی قرار داده‌اند.^۱ در مطالعه Atal و همکاران و در بررسی ۱۱۵ هزار آزمایش کارآزمایی بالینی تصادفی شده در بین سال‌های ۲۰۰۶ تا ۲۰۱۵ اعلام کرده‌اند که نویسندگان تأکید بیشتری بر نیاز به پیدا کردن راه حل‌های محلی از طریق انجام کارآزمایی‌های بالینی دارند و در واقع بیان می‌کنند که در

References

1. Knottnerus JA, Tugwell P. Research-agenda bias. *J Clin Epidemiol* 2018;98:vii-viii.

2. Atal I, Trinquart L, Ravaud P, Porcher R. A mapping of 115,000 randomized trials revealed a mismatch between research effort and health needs in non-high-income regions. *J Clin Epidemiol* 2018;98:123-32.